

Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

6 септември 2017 година *

„Преюдициално запитване — Член 99 от Процедурния правилник на Съда — Екстрадиция на гражданин на държава — членка на Европейския съюз, в трета държава, където има опасност да бъде осъден на смърт — Гражданство на Съюза — Членове 18 ДФЕС и 21 ДФЕС — Член 19, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Защита срещу екстрадиция“

По дело C-473/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bezirksgericht Linz (Районен съд Линц, Австрия) с акт от 24 юли 2015 г., постъпил в Съда на 7 септември 2015 г., в рамките на производство по дело

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

срещу

Eugen Adelsmayr,

СЪДЪТ (първи състав)

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta, председател на състава, E. Regan, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев и C. G. Fernlund (докладчик), съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR, от A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigleitner и N. Fischer, Rechtsanwälte,
- за австрийското правителство, от C. Pesendorfer, в качеството на представител,
- за чешкото правителство, от J. Vlácil и M. Smolek, в качеството на представители,
- за Ирландия, от E. Creedon, L. Williams, D. Kelly и A. Joyce, в качеството на представители, подпомагани от M. Gray, barrister,
- за унгарското правителство, от M. M. Tátrai и M. Z. Fehér, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от R. Troosters и S. Grünheid, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение в съответствие с член 99 от Процедурния правилник на Съда,

постанови настоящото

Определение

- 1 Преюдициалното запитване е във връзка с тълкуването на член 18 ДФЕС, член 6, член 19, параграф 2 и членове 47 и 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR и г-н Eugen Adelsmayr във връзка със заплащането на обезщетение поради анулиране на договор, мотивирано с опасение от екстрадиция.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 3 Peter Schotthöfer & Florian Steiner, установено в Мюнхен (Германия) адвокатско дружество, кани г-н Adelsmayr, пребиваващ в Австрия австрийски лекар, да изнесе през януари 2015 г. лекция пред неговите клиенти относно условията на труд и възможните съдебни преследвания в Обединените арабски емирства, страна, в която той е работил като лекар анестезиолог и специалист в интензивно отделение в продължение на няколко години от 2004 г.
- 4 През февруари 2009 г. един от пациентите, които г-н Adelsmayr лекува в Обединените арабски емирства, страдащ от тежко заболяване и претърпял няколко сърдечни удара, умира след операция, след като отново получава сърдечен удар. Г-н Adelsmayr е обвинен за тази смърт.
- 5 След като един лекар от болницата, в която работи г-н Adelsmayr, подава оплакване, е проведено разследване именно от този лекар. Заключение от разследването е, че става въпрос за умишлено убийство.
- 6 През 2011 г. в Дубай (Обединени арабски емирства) започва процес, в който прокуратурата иска смъртна присъда за г-н Adelsmayr. През 2012 г. той все пак напуска Обединените арабски емирства. Осъден е задочно на доживотен затвор в обезпечително производство, като първоначално образуваното производство може да бъде подновено във всеки момент и да приключи с налагане на смъртно наказание на заинтересованото лице.
- 7 В Австрия също е образувано наказателно производство срещу г-н Adelsmayr по обвиненията, повдигнати срещу него в Обединените арабски емирства. На 5 май 2014 г. обаче това производство е прекратено от австрийската прокуратура, която приема, че „обвиняемият успя по начин, заслужаващ доверие, да създаде впечатлението, че образуваното в Дубай наказателно производство вероятно е организирана клеветническа кампания срещу него“.
- 8 Австрийските органи препоръчват на г-н Adelsmayr да пише до някои държави, за да провери дали може да влезе на тяхна територия, без да се излага на опасност да бъде предаден на органите на Обединените арабски емирства.
- 9 През октомври 2014 г. г-н Adelsmayr получава предложението на Peter Schotthöfer & Florian Steiner за посочената в точка 3 от настоящото определение лекция. Въз основа на това предложение е подписан договор.

- 10 Точка 5.1 от този договор, относно неустойките в случай на анулиране на договора, гласи следното:

„В случай че лекторът откаже да изнесе лекцията, предмет на договора, най-късно до един месец преди уговорената за нея дата, по причини, за които той отговаря, лекторът се задължава да заплати на организатора фиксирано обезщетение за направените разноски в размер на 150 EUR“.

- 11 В края на ноември 2014 г. поради създаването се напрежение между Република Австрия и Кралство Саудитска Арабия г-н Adelsmayr започва да изпитва страх при мисълта да отиде в Германия, за да изнесе тази лекция. Той иска от германските органи разрешение за свободно преминаване и престой, като уточнява, че е необходим бърз отговор, тъй като анулирането на лекцията нямало да бъде възможно след 15 декември 2014 г.
- 12 Тъй като не е получил отговор от тези органи, на 12 декември 2014 г. г-н Adelsmayr уведомява писмено Peter Schotthöfer & Florian Steiner за анулирането на споменатата лекция.
- 13 Като се основава на точка 5.1 от сключения с г-н Adelsmayr договор, Peter Schotthöfer & Florian Steiner му изпраща официално уведомително писмо за заплащане на сумата от 150 eur, последвано на 3 февруари 2015 г. от заповед за плащане.
- 14 Запитващата юрисдикция уточнява, че към датата, на която тя сезира Съда на ЕС, няма издадена международна заповед за арест срещу г-н Adelsmayr. Тази юрисдикция се пита дали анулирането на въпросната лекция е мотивирано от причини, за които заинтересованото лице отговаря, или страхът му да влезе на германска територия, е основателен.
- 15 При тези обстоятелства Bezirksgericht Linz (Районен съд Линц, Австрия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Следва ли установеният в член 18 ДФЕС принцип за недопускане на дискриминация да се тълкува в смисъл, че ако държава членка е предвидила в правния си ред разпоредба като член 16, параграф 2 от Основния закон за Федерална република Германия, с която се установява забрана за екстрадицията на граждани на тази държава членка към трети страни, същата разпоредба следва да се прилага и по отношение на пребиваващите в съответната държава членка граждани на други държави членки?
- 2) Следва ли член 19, параграф 2, както и член 47 от [Хартата] да се тълкуват в смисъл, че държава — членка на [...] Съюза, следва да отхвърли искане на трета страна за екстрадиция на пребиваващ на територията на тази държава членка гражданин на Съюза, доколкото наказателното производство в основата на искането за екстрадиция и постановената в третата страна задочна присъда са несъвместими с минималните международноправни стандарти и с императивните принципи на общественения ред на Съюза („ordre public“), както и с принципа за справедлив съдебен процес?
- 3) На последно място, следва ли принципът ne bis in idem, установен в член 50 от [Хартата] и отстояван в практиката на Съда, да се тълкува в смисъл, че в хипотезата на първоначално осъждане в трета страна и последвало прекратяване на производството поради липса на реални основания за по-нататъшно преследване в държава — членка на [...] Съюза, е налице пречка за възобновяване на преследването в третата страна?
- 4) При утвърдителен отговор на някой от първите три въпроса трябва ли член 6 от [Хартата] („Право на свобода и сигурност“) да се тълкува в смисъл, че в хипотезата на искане за екстрадиция от трета страна гражданин на Съюза не може също и да бъде задържан с цел екстрадиция?“.

По преюдициалните въпроси

- 16 По силата на член 99 от Процедурния правилник на Съда, когато преюдициалният въпрос е идентичен с въпрос, по който той вече се е произнесъл, отговорът на този въпрос се налага недвусмислено от съдебната практика или отговорът не оставя място за разумно съмнение, Съдът може във всеки един момент да се произнесе с мотивирано определение по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат.
- 17 Тази разпоредба следва да се приложи по настоящото дело.
- 18 С втория си въпрос, който следва да бъде разгледан на първо място, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 19, параграф 2 и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че искане от трета страна за екстрадиция на гражданин на Съюза, който, упражнявайки правото си на свободно движение, напуска своята държава членка по произход, за да пребивава на територията на друга държава членка, трябва да бъде отхвърлено от втората държава членка, ако има сериозна опасност този гражданин да бъде осъден на смърт, ако бъде екстрадиран.
- 19 Когато става въпрос за приложимостта на Хартата по дело като разглежданото в главното производство, следва да се припомни, че Съдът вече е постановил, че решението на държава членка да екстрадира гражданин на Съюза, когато той е упражнил правото си свободно да се движи в Съюза, придвижвайки се от държавата членка, чийто гражданин е, към друга държава членка, попада в приложното поле на членове 18 и 21 ДФЕС и следователно на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 31 и 52).
- 20 Въз основа на това Съдът приема, че разпоредбите ѝ, и по-специално на член 19 от нея, трябва да се прилагат към такова решение (решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 53).
- 21 Тези съображения се прилагат и по настоящото дело, което е относно възможността австрийски гражданин да отиде в държава членка, различна от тази, чийто гражданин е, в случая Федерална република Германия, за да изнесе лекция, следователно и да упражни правото си на свободно движение, без да рискува да бъде екстрадиран.
- 22 Що се отнася до тълкуването на член 19, параграф 2 от Хартата, следва да се припомни, че по силата на тази разпоредба никой не може да бъде принудително отведен, експулсиран или екстрадиран към държава, в която съществува сериозен риск да бъде осъден на смърт, да бъде подложен на изтезание или на друго нечовешко или унизително отношение или наказание.
- 23 Съдът се е произнесъл, че в хипотеза, при която държава членка е сезирана с молба от трета държава за екстрадиране на гражданин на друга държава членка, първата държава членка трябва да провери дали с екстрадицията няма да бъдат нарушени правата, посочени в член 19 от Хартата (решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 60).
- 24 В това отношение, доколкото компетентният орган на замолената държава членка разполага с данни, които сочат, че е налице реална опасност от нечовешко или унизително отношение към лицата в третата моляща държава, той е длъжен да подложи на преценка наличието на тази опасност, когато трябва да вземе решение относно екстрадирането на дадено лице към тази държава, като се основе на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни (вж. в този смисъл решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 58 и 59).

- 25 В случая запитващата юрисдикция уточнява, че по делото срещу г-н Adelsmayr в Обединените арабски емирства прокуратурата е поискала той да бъде осъден на смърт. Тя допълва, че заинтересованото лице е осъдено задочно на доживотен затвор само като обезпечителна мярка, и ако наказателното производство бъде възобновено поради екстрадирането му, може да бъде наложено смъртно наказание.
- 26 От това следва, че ако г-н Adelsmayr бъде екстрадиран има „сериозен риск“ по смисъла на член 19, параграф 2 от Хартата той да бъде осъден на смърт.
- 27 Поради това на втория въпрос, в частта относно член 19, параграф 2 от Хартата, следва да се отговори, че тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че искане от трета страна за екстрадиция на гражданин на Съюза, който, упражнявайки правото си на свободно движение, напуска своята държава членка по произход, за да пребивава на територията на друга държава членка, трябва да бъде отхвърлено от втората държава членка, ако има сериозен риск този гражданин да бъде осъден на смърт, ако бъде екстрадиран.
- 28 С оглед на отговора, даден на тази част от втория въпрос, не е необходимо той да бъде разгледан в частта относно член 47 от Хартата, нито е нужно да се разглеждат първият, третият и четвъртият въпрос.

По съдебните разноски

- 29 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав), реши:

Член 19, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че искане от трета страна за екстрадиция на гражданин на Съюза, който, упражнявайки правото си на свободно движение, напуска своята държава членка по произход, за да пребивава на територията на друга държава членка, трябва да бъде отхвърлено от втората държава членка, ако има сериозен риск този гражданин да бъде осъден на смърт, ако бъде екстрадиран.

Подписи